

HPI 4 — *INTEGRACE X DESINTEGRACE EVROPY + MIGRAČNÍ POLITIKA, INTEGROVANÁ KRIZOVÁ POLITIKA*

Doc. Ing. Michal Malý, Ph.D.

ZÁKLADNÍ INTEGRAČNÍ MECHANISMY V EVROPĚ

- 1950 zveřejněna Schumanova deklarace – Evropská úmluva o lidských právech
- 1951 podepsána Pařížská smlouva o založení Evropského sdružení uhlí a oceli. Signatáři byli Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Spolková republika Německo. Smlouva začala platit od 27. července 1952
- 1957 podpisem Římských smluv vyniklo Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství atomové energie (EURATOM)
- 1965 dohoda o sloučení institucí všech tří existujících společenství (platná 1. července 1967)
- 1968 dokončení vzniku celní unie
- 1973 ES se poprvé rozšířila o nové členy (Velká Británie, Dánsko a Irsko)
- 1979 první přímé volby do Evropského parlamentu
- 1981 rozšíření ES o Řecko
- 1985 podpis Schengenské dohody
- 1986 rozšíření ES o Španělsko a Portugalsko
- 1986 Jednotný evropský akt

ZÁKLADNÍ INTEGRAČNÍ MECHANISMY V EVROPĚ

- 1992 podpis Maastrichtské smlouvy – Smlouva o EU (platná od 1.11. 1993)
- 1993 vzniká Jednotný vnitřní trh
- 1993 definování Kodaňských kritérií – podmínky pro vstup do EU
- 1995 rozšíření EU o Rakousko, Švédsko a Finsko
- 1997 podepsána Amsterodamská smlouva – Facelift Maast. Sml. (platná 1. května 1999)
- 2001 podepsána Nicejská smlouva – rozšiřování EU (začala platit 1. února 2003)
- 2002 zavedení eura ve 12 členských státech
- 2004 rozšíření Evropské unie o 10 nových členských států, včetně České republiky
- 2007 rozšíření EU o Rumunsko a Bulharsko
- 2009 začala platit Lisabonská smlouva – změna pravomocí (podepsaná 13. prosince 2007)
- 2013 rozšíření EU o Chorvatsko

DESINTEGRACE EU

2016 23.6.16 referendum ve Velké Británii, v kterém občané rozhodli o vystoupení z EU

2017 29. března 2017 oznámila Velká Británie Evropské radě, že hodlá vystoupit z EU a oficiálně tak využilo článku 50 Smlouvy o Evropské unii

2019 15. ledna 2019 zamítla Dolní sněmovna smlouvu o modalitách ukončení členství Spojeného království v Evropské unii, kterou vláda Theresy Mayové dojednala s Evropskou komisí.

2020 Velká Británie vystoupila z Evropské unie 31. ledna 2020

Od 1. února 2020 se Velká Británie nachází v 11 měsíčním přechodném období, během kterého ještě musí plnit závazky k EU

ČLÁNEK 50 SMLOUVY O EVROPSKÉ UNII

1. Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.
2. Členský stát, který se rozhodne vystoupit, oznámí svůj záměr Evropské radě. S ohledem na pokyny Evropské rady Unie sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií. Tato dohoda se sjednává v souladu s čl. 218 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie. Jménem Unie ji uzavře Evropská Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.
3. Smlouvy přestávají být pro dotyčný stát použitelné dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost, nebo nedojde-li k tomu, dva roky po oznámení podle odstavce 2, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně po dohodě s dotyčným členským státem o prodloužení této lhůty.
4. Pro účely odstavců 2 a 3 se člen Evropské rady nebo Rady, který zastupuje vystupující členský stát, nepodílí na jednáních ani rozhodnutích Evropské rady nebo Rady, která se jej týkají.

Kvalifikovaná většina je vymezena v souladu s čl. 238 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie.

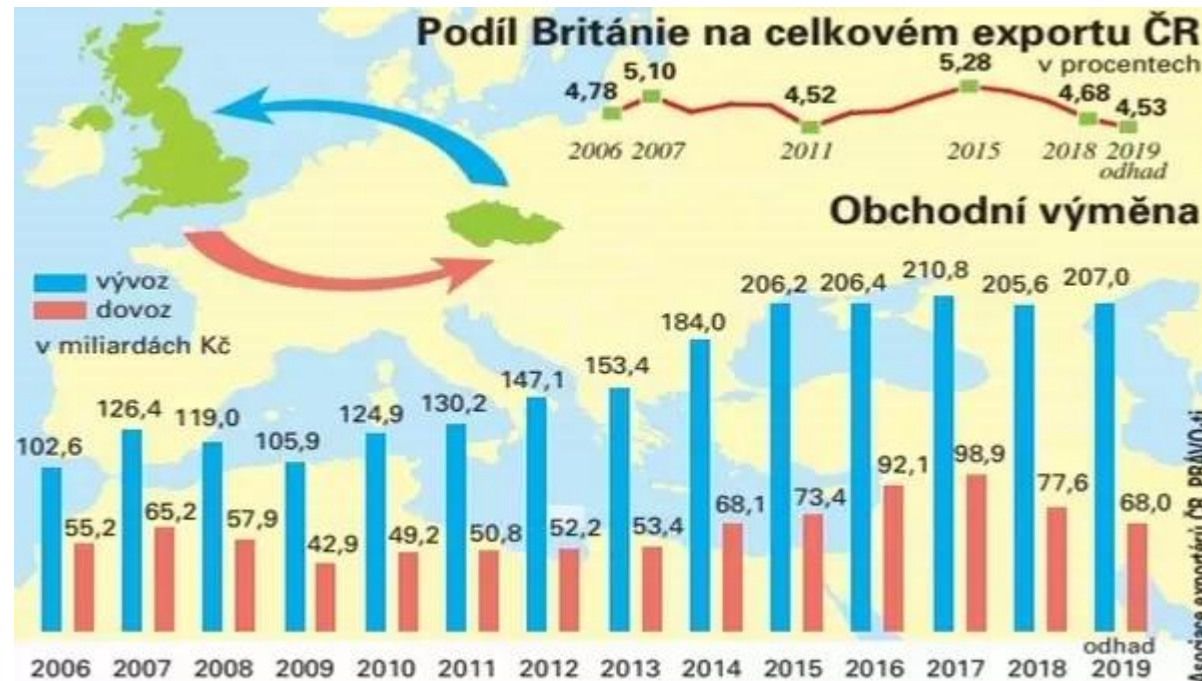
DOPADY BREXITU

- otázka výstupové dohody (možné další prodloužení až o 2 roky)
- v případě realizace výstupové dohody se veškerá pravidla řídí sjednanými podmínkami – v danou chvíli není zřejmé
- EU jednoznačně prosazuje ujednání výstupové dohody
- jedině tak mohou být garantovány výhody plynoucí z členství v EU oběma stranám
- bohužel díky již 2x odmítnuté podobě je její realizace značně nejistá

DOPADY TVRDÉHO BREXITU NA ČR

- Dle Deloitte by tvrdý Brexit (bez dohody) snížil český HDP zhruba o 0,2%!
- V absolutním vyjádření jde o cca 10mld Kč přidané hodnoty ročně.
- I varianta slabé výstupní dohody přináší relativně velké ztráty – cca 6-7mld Kč, přičemž v potaz je kalkulován pouze dopad prostřednictvím zahraničního obchodu, nikoli dopady přes investice, migraci či další oblasti.

VZTAHY EU K OSTATNÍM INTEGRAČNÍM USKUPENÍM

NATO - Severoatlantická aliance (North Atlantic Treaty Organization) je mezinárodní vojenský pakt, který byl založen 4. dubna 1949, přičemž aktuálním sídlem je Brusel a v současnosti je součástí 29 členských států.

Evropskou unii a Severoatlantickou alianci spojuje několik zásadních okolností, které je přirozeně vedou ke vzájemné spolupráci. Klíčovým zájmem obou organizací je udržení bezpečnosti v Evropě, kde se nachází i většina jejich členů

Obě uskupení mají společné strategické zájmy, a často čelí stejným problémům, např. ve formě kyberútoků, mezinárodního terorismu či neshod s Ruskem.

Z hlediska reálné spolupráce lze konstatovat, že řadu let stagnovala a i v současnosti je některými považována za výhradní oblast působnosti NATO.

Evropská unie tak nezávisle na NATO rozvíjí své obranné projekty, prosazované v nejčastěji zástupci Francie, nicméně i zde je v posledních letech lze vidět postupné sbližování obou organizací.

VZTAHY EU K OSTATNÍM INTEGRAČNÍM USKUPENÍM

V roce 2002 byla mezi NATO a EU podepsána dohoda o spolupráci, tzv. Berlín plus, která mimo jiné umožňuje Evropské unii využívat prostředky i kapacity NATO. Další úprava vztahů se váže na tzv. Varšavský summit NATO v r. 2016, který přinesl definici 7 klíčových oblastí spolupráce EU a NATO:

- boj proti hybridním hrozbám,
- operační spolupráce na moři a v otázkách migrace,
- koordinace v oblasti kybernetické bezpečnosti a obrany,
- vývoj interoperabilních obranných schopností,
- posilování obranného průmyslu a výzkumu,
- posílení koordinace cvičení,
- budování obranných a bezpečnostních schopností partnerů na východě a na jihu.

VZTAHY EU K OSTATNÍM INTEGRAČNÍM USKUPENÍM

WTO - Světová obchodní organizace (World Trade Organization) je mezinárodní organizace se sídlem v Ženevě. Hlavním smyslem organizace je liberalizace trhu, tj. zajišťovat rovnost v rámci otevřeného trhu. Obecně je snahou WTO nastavovat obchodní mechanismy tak, aby se významně redukovaly obchodní bariéry.

Právní základ spolupráce s Evropskou unií tvoří tzv. *Dohoda o zřízení WTO*, která byla podepsána v Marrákeši dne 15. dubna 1994. Tato dohoda byla následně upravena v Lisabonské smlouvě. Mezi klíčové oblasti spolupráce EU a WTO patří:

- udržitelný rozvoj světového obchodu
- liberalizace obchodu se zbožím a službami a investicemi
- princip Everything But Arms (nejméně rozvinuté státy mají přístup na trhy EU bez celního zatížení s výjimkou sektoru zbraní)
- Systém všeobecných obchodních preferencí

VZTAHY EU K OSTATNÍM INTEGRAČNÍM USKUPENÍM

G8 – neformální sdružení ekonomicky nejvyspělejších států světa (Francie, Itálie, Japonsko, Kanada, Německo, Spojené království a USA) a Evropské unie, kterou zastupuje předseda Evropské rady a předseda Evropské komise + potenciálně se jedná o návratu Ruska (vyloučeno po anexi Krymu).

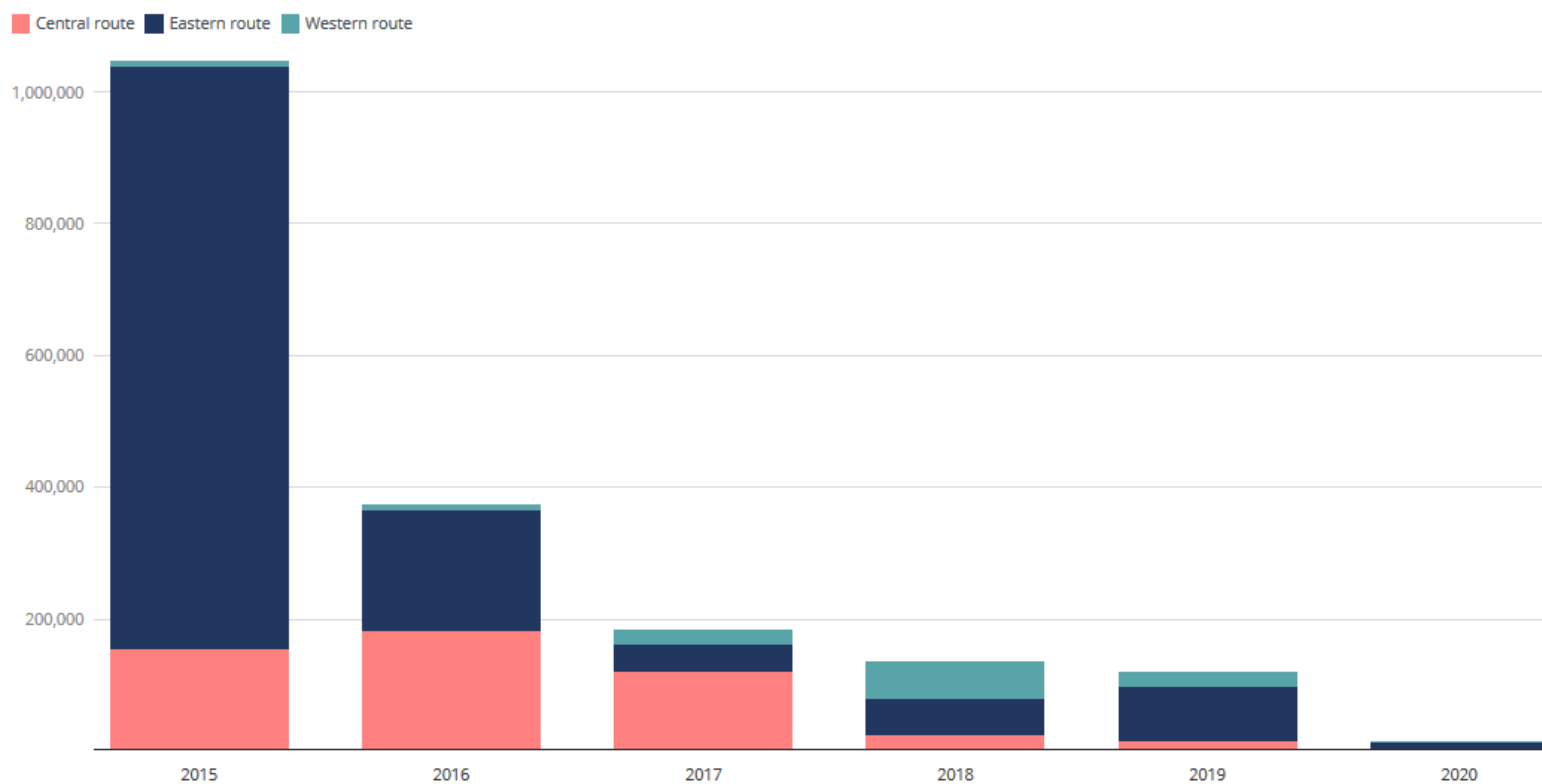
Státy G8 se pravidelně setkávají na summitech, kde jsou debatována vždy aktuální politická a ekonomická témata. Svolání, organizace a místo konání připadá vždy na předsednickou zemi, která v pravidelném pořadí rotuje (vyjma člena EU). Poslední témata a cíle spolupráce byly následující:

- boj proti obchodnímu protekcionismu
- Reforma WTO
- Rusko a jeho podpora Syrskému režimu
- 5 zemí (Fr, It, D, VB, JAP) a EU potvrdilo realizaci opatření Pařížské dohody o klimatu

MIGRAČNÍ POLITIKA EU

Tento pojem je v EU v podstatě neznámý. První známky se objevují až v roce 2015, kdy poprvé vyvrcholila migrační vlna.

Irregular arrivals 2015-2020

Eastern route: data up to 10 March 2020. Other data: February 2020 (western route arrivals exclude land arrivals in February 2020).

Source: Frontex

MIGRAČNÍ POLITIKA EU

V zásadě existují 3 migrační směry, které se liší v důvodech i opatřeních k jejich regulaci:

- 1) Trasa přes západní středomoří reprezentuje nejméně migrujících. Nejčastější zemí původu je Alžírsko a Maroko.
- 2) Trasa přes centrální Středomoří se v posledních letech stala **nejpoužívanější vstupní cestou** do EU. Při cestě do Evropy je tak pro většinu migrantů ze subsaharské a severní Afriky **zemí tranzitu Libye**.
- 3) Trasa přes východní Středomoří označuje námořní cestu z **Turecka do Řecka**. Touto cestou přišel v roce 2015 do EU velký počet uprchlíků hledajících útočiště před válkou v Sýrii. Od té doby se počet nelegálních vstupů po této trase díky úzké **spolupráci EU s Tureckem** výrazně snížil.

Top nationalities per route

January-February 2020

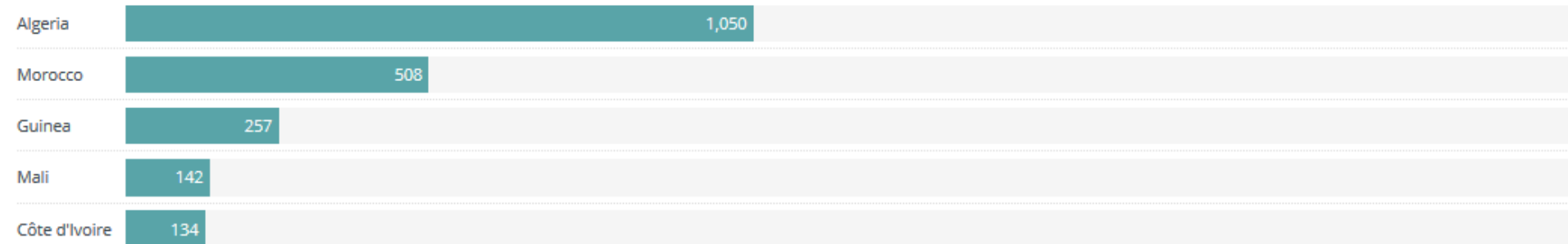
Central route

Eastern route

Western route

**Excluding land arrivals in February 2020*

Source: **Frontex**

MIGRAČNÍ POLITIKA EU

EU přijala různé soubory pravidel a rámce pro řízení **legálních migračních toků** pro:

- žadatele o azyl,
- vysoce kvalifikované pracovníky,
- studenty a výzkumné pracovníky,
- sezónní pracovníky,
- slučování rodin.

Pokud jde o **ilegální migrační toky**, EU přijala:

- společná pravidla pro zpracování žádostí o azyl,
- rozhodnutí o relokaaci tisíců žadatelů o azyl z Řecka a Itálie,
- dohody o zpětném přebírání osob pro účely navrácení nelegálních migrantů

MIGRAČNÍ POLITIKA EU

EU a její členské státy zvyšují úsilí s cílem vytvořit účinnou, humanitární a bezpečnou evropskou migrační politiku. **Evropská rada** hraje při tomto úsilí důležitou úlohu, neboť určuje strategické priority.

Na základě těchto priorit pak **Rada EU** stanovuje směry činnosti a uděluje mandáty k jednáním se třetími zeměmi. Rovněž přijímá právní předpisy a definuje zvláštní programy.

Předsednictví Rady se rovněž aktivovala tzv. **Integrovaná opatření pro politickou reakci na krize (IPCR)**. Tato opatření poskytují konkrétní nástroje na pomoc při koordinaci politické reakce na krizi tím, že spojí klíčové aktéry.

INTEGROVANÁ OPATŘENÍ PRO POLITICKOU REAKCI NA KRIZE (IPCR)

V případě krizí či katastrof, ať už přírodních nebo způsobených člověkem, může EU využít různé odvětvové **mechanismy reakce na krize** pro poskytnutí pomoci a k vyřešení situace.

Opatření pro integrovanou politickou reakci na krize (IPCR) podporují rychlý a koordinovaný rozhodovací postup na politické úrovni EU v případě závažných a složitých krizí, včetně teroristických činů.

Prostřednictvím tohoto mechanismu koordinuje předsednictví Rady **politickou reakci** na krize tím, že do ní zapojuje:

- orgány EU
- postižené členské státy
- další klíčové aktéry

IPCR A COVID-19

V prosinci 2019 vypukla v čínském městě Wu-chan nákaza novým koronavirem, která se rychle rozšířila do dalších oblastí v Číně a ve světě. Do ledna 2020 se ojedinělé případy vyskytly i v několika členských státech EU.

V únoru 2020 byl hlášen významný nárůst počtu případů nákazy COVID-19 v severní Itálii a případy nakažených osob nahlásilo i několik dalších členských států EU.

Dne 28. ledna 2020 chorvatské předsednictví rozhodlo, že v rámci mechanismu EU pro reakci na krize (opatření IPCR) aktivuje **režim sdílení informací**. Jako druhý krok předsednictví dne 2. března 2020 zvýšilo aktivaci mechanismu IPCR na **plný režim**.

Plná aktivace opatření IPCR umožňuje klást větší důraz na zjišťování hlavních nedostatků ve všech odvětvích a soustředit se na vypracování konkrétních opatření EU v oblasti reakce na krize, a to během jednání u kulatého stolu vedených předsednictvími.

AKTUÁLNÍ ROZLOŽENÍ PROSTŘEDKŮ EU Z IPCR V SOUVISLOSTI S PANDEMIÍ COVID-19

The Commission proposes to direct €37 billion under European Structural Investment Fund (ESIF) to fight the Coronavirus crisis. This involves relinquishing this year its obligation to request refunding of unspent pre-financing for ESIF currently held by Member States.

This amounts to €7.9 billion from the EU budget which Member States will be able to use to supplement €29 billion of structural funding across the EU. This will effectively increase the amount of investment in 2020. Additional €28 billion of as of yet unallocated structural funds should be fully eligible for fighting the crisis thereby providing Member States with the needed sources of funding.

As part of this, the Commission is proposing to extend the scope of the EU Solidarity Fund by also including a public health crisis within its scope, to mobilise it if needed for the hardest hit Member States. Up to €800 million is available in 2020.

PŘÍŠTÍ TÉMA:

Obchodní, Dopravní a
Energetická politika EU (ČR) –
ukotvení, cíle, principy, nástroje